

ŠE O DOGODKIH V DEVINSKO-NABREŽINSKI OBČINI

SPOŠTUJTE SLOVESNO PREVZETE OBVEZNOSTI

Kljub nasprotovanju zakonito izvoljenih občinskih zastopnikov in ljudstva se bo raznarodovanje nadaljevalo - Proti nezakonitostim priziv na vsa pristojna mesta

Ne samo časnikarska, temveč predvsem naša slovenska dolžnost zahteva, da se v tej številki ponovno vrnemo k dogajanju v devinsko-nabrežinski občini. Kljub odločnemu in s tehtnimi pravnimi ter moralnimi razlogi utemeljenemu ugovarjanju občin ske uprave ter njenega župana je tržaški podprefekt dr. Pasino izdal odlok, s katerim je imenoval posebnega komisarja z nalogo, da namesto župana izda Ustanovi za pomoč julijskim in dalmatinskim beguncem dovoljenje za gradnjo novega begunskega naselja v Sosljanu. In res se je v petek, 18. t. m., pojavil na nabrežinskem županstvu komisar dr. Viozzi ter podpisal gradbeno dovoljenje.

Poudariti je treba, da se je to zgodilo ne samo proti volji zakonito izvoljenih občinskih predstavnikov, ampak tudi proti volji slovenske zamejske javnosti na splošno, kar je prišlo zlasti do izraza na množičnem zborovanju, ki so ga 16. t. m. v Nabrežini priredile slovenske mladinske organizacije.

PODPREFEKTOV ODLOK

Tržaški podprefekt v obrazložitvi svojega odloka med drugim pravi, da nabrežinski župan ni izdal begunski ustanovi gradbenega dovoljenja, čeprav je zapadel rok, ki mu ga je na prošnjo prizadete ustanove določila prefektura. Dr. Pasino hkrati pripominja, da se argumenti, ki mu jih je v posebnem pismu navedel župan (prepis pritožbe slovenskih svetovavcev na mešano italijansko-jugoslovansko komisijo) ne morejo upoštevati, ker jih je že zavrnil Državni svet. Podprefekt končno poudarja, da so proti izdaji dovoljenja bili v županovem pismu navedene le »splošne pripombe« v zvezi z regulacijskim načrtom. Zaradi vsega tega — zaključuje dr. Pasino — je na osnovi občinskega in pokrajinskega zakona imenovan poseben komisar, ki bo izvedel razsodbo Državnega sveta, to je izdal dovoljenje za gradnjo begunskega naselja.

Podprefektov odlok vsekakor zasluži, da ga natančneje proučimo. Važno se nam zdi predvsem poudariti, da razsodba Državnega sveta prav nič ne spremeni dejstva, da bo novo naselje umetno spremenilo narodnostno sestavo tiste »osnovne upravne edinice«, ki ji je ime občina Devin-Nabrežina, in da je ta sprememba tudi edini in izključni namen, zaradi katerega so se begunska ustanova in še bolj njeni pokrovitelji odločili za gradnjo v Sosljanu.

Vse to pa je med drugim v kričečem nasprotju z duhom in črko 7. člena Posebnega

statuta londonskega sporazuma z dne 5. oktobra 1954.

»SPLOSNE PRIPOMBE«

K podprefektovemu odloku si nadalje dovoljujemo še tole pripomniti. Kot smo obveščeni, ni res, da je župan odbil prošnjo za gradbeno dovoljenje in se pri tem le na splošno skliceval na regulacijski načrt, temveč je res, da je tako tudi zato ravnal, ker gradbeni načrt, ki ga je predložila begunska ustanova, kratkomalo ni bil v skladu s splošnim regulacijskim načrtom občine. Ta načrt namreč predvideva, da se na tistem področju, kjer nameravajo zidati naselje, smejo graditi le vile in da je za vsako določenih najmanj 2.500 kv. m zemljišča. (Sosljan je namreč izrazito turistično področje).

Župan ni torej samo mogel, temveč je bil po določenih regulacijskega načrta naravnost dolžan odbiti prošnjo za gradnjo 268 stanovanj v Sosljanu. Tudi zaradi tega torej upravičeno dvomimo o zakonitosti podprefektovega odloka in o zakonitosti ukrepa komisarja dr. Viozzija. To tembolj zato, ker župan v zadnjem pismu prefekturi in begunski ustanovi ni izjavil, da ne bo izvedel razsodbe Državnega sveta, temveč je v tej zvezi le sporočil, da so slovenski svetovavci vložili pritožbo na mešano komisijo. Svoj ukrep je tokrat — kot smo že omenili — povsem drugače in na novo utemeljil.

O tej utemeljitvi pa po obstoječi občinski in pokrajinski zakonodaji nista pristojna, da razpravljata in sklepata niti prefekt niti prefekturni upravni odbor (Giunta prov.

amministrativa), ampak samo Državni svet. Zato bi lahko zaključili, da je odlok o imenovanju posebnega komisarja protizakonit, kajti nadzorna oblastva smejo ukrepati namesto župana samo, če ta noče ali ne more izdati določenega ukrepa.

Take in podobne pomisleke je na seji nabrežinskega občinskega sveta, ki je bila 21. t. m. in na kateri je župan poročal o imenovanju komisarja ter njegovem ukrepu, iznesel tudi svetovalec dr. Škerk in županu predlagal, naj skupno s svojim pravnim svetovavcem prouči možnost, da se na pristojna mesta vložijo prizivi, kar je župan tudi vzel na znanje.

DEL SPLOSNEGA NAČRTA

Kar smo pravkar navedli, seveda nikakor ne jemlje važnosti in utemeljenosti argumentu, s katerim je nabrežinski župan prvič odbil prošnjo za gradnjo novega naselja, česar pa najvišje italijansko upravno sodišče ni upoštevalo.

Vse to zato poudarjamo, ker moramo že kot resnicoljubni ljudje ugotoviti, da množično in načrtno naseljevanje beguncev v nabrežinsko občino ni osamljen primer, temveč da je to le del splošnega načrta, ki se že več kot eno desetletje postopno izvaja po vsem tržaškem podeželju. Begunskih naselij ne grade samo v Sosljanu, temveč so jih že zgradili tudi pri Štivanu, v Sv. Križu, na Proseku in Opčinah, da ne omenjamo predmestij Trsta. Posledica tega je, da se je občutno spremenil narodnostni značaj celotne obale od Štivanja do Trsta, in sicer na škodo Slovencev.

Gre končno za mirno sožitje

Da se razumemo! Slovenci se seveda ne moremo upirati naravnemu naseljevanju posameznih italijanskih družin v naše kraje. Odločno pa nasprotujemo in bomo nasprotovali načrtnemu in množičnemu naseljevanju, ker nismo slepi, da bi ne videli: kako to namenoma služi raznarodovanju našega življa. Proti temu zlu in nasilju pa imamo ne samo pravico, temveč tudi dolžnost, da se z vsemi zakonitimi sredstvi upiramo.

Da se proti raznarodovanju upiramo, nam ne daje pravico samo naravno pravo, temveč tudi ustava in zlasti Posebni statut londonskega sporazuma, ki sta ga poleg Italije in Jugoslavije podpisale tudi Združene države Amerike in Velika Britanija. Po vsem, kar se je zgodilo v Nabrežini,

pa je naša dolžnost, da ugotovimo kako sta se ponovno pogazila duh in črka jasnega določila Posebnega statuta in kako je v nadalje večji nevarnosti tudi glavni smoter, zaradi katerega je bil ta sporazum sklenjen, to je mirno sožitje med obema narodnima skupinama, ki v teh krajih živita.

Kdor je namreč prisostvoval zadnjemu zborovanju v Nabrežini, je lahko ugotovil, da so tržaški Slovenci in zlasti mladina trdno odločeni braniti svoje duhovne in gnotne koristi, ker se zavedajo, da s tem branijo same sebe, svojo čast in čast svojega rodu.

Še je čas torej, da tukajšnja oblastva spoznajo, kako predvsem višji interesi dr.

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 27. maja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše — Kraške pripovedke: »O treh razbojnikih« (Dante Cannarella - Jadviga Komac), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo kdaj, zakaj — Odmevi tedna v naši deželi; 14.45 Igrajo Veseli planšarji; 16.00 Popoldanski koncert; 17.00 Tvorica sanj, obzornik filmskega sveta; 18.30 Goriški obiski — »Sovodnje«; 19.15 Nedeljski vestnik; 21.00 Iz ruske folklorne; 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 28. maja, ob: 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Glasba 18. stoletja; 19.00 Znanost in tehnika — Franc Orožen: »Načrti za koristno miro-ljubno uporabo atomskih bomb«; 20.30 Gian Fran-cesco Malipiero: Tri Goldonijeve veselice.

• TOREK, 29. maja, ob: 18.00 Radijska univerza — Giuseppe Montalenti: »Zakaj smo podobni svojim roditeljem«; Ali sledijo vse lastnosti Mendlovim zakonem; 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja: »Beneške glasbene šole 18. stoletja«; Zgodovinska premisa (Rafael Cumar); 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Drame in epopeje našega stoletja — Saša Martelanc: Mračna uvertura; 21.30 Koncert violinista Deiana Bravničarja pri klavirju Leon Engelman — Bravničar: Sonata in modo antico. Fantazija. Nočna elegija. Improvizacija; Srebotnjak: Sonatina; 22.00 Ob-letnica tedna — Josip Tavčar: »Ob 100-letnici smrti komediografa Johanna Nepomuka Nestroya«.

• SREDA, 30. maja, ob: 18.00 Slovenščina za Slo-vence; 18.30 Italijanski operni pevci — »Fedora Bar-bieri«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 20.30 »Tier« radijska igra (Edmond Dune - Lelja Rehar), igrajo člani RO; 22.00 Solistični koncerti našega stoletja — Martinu: Koncert za violončelo in orkester.

• CETRTEK, 31. maja, ob: 8.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Veseli avtostopi«, mla-dinska zgodba (Saša Martelanc), igrajo člani RO; 14.40 Vokalni ansambel Fantie na vasi; 15.00 Čaj-kovski: Trnjulčica, balet; 18.00 Radijska univerza — Maks Sah: »Ekonomski geografija Zah. Evrope« — »Benelux«; 18.30 Mladi solisti — Organizirki Ma-ria Serena Velicovna in Iris Caruana; 19.00 Ljud-ska opravila in opasila — Niko Kuret: »Naš Jezus je zapustil revni svet«; 20.30 Simfonični koncert orke-stra Tržaške filharmonije. Približno ob 21.15 »Mav-rica v dlaneh«, pesniška zbirka Branka Hoffmana, ocena Alojz Rebulja. Približno ob 22.10 »Nablavljeni plenik«, pesniška zbirka Saše Vegri, ocena Martin Jevnikar.

• PETEK, 1. junija, ob: 18.00 Italijanščina po ra-diu; 18.30 Skladbe italijanskih sodobnih avtorjev — Contilli: Pet dodekafonskih etud, Dallapiccola: Kon-cert za božično noč leta 1956 za 17 instrumentov in sopran; 19.00 Šola in vzgoja — Ivan Theuerschuh: »Vzgojna posvetovalnica«; 20.30 Gospodarstvo in de-lo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja — Gabriella Zabolka: »Oče naš, kateri si v nebesih«; 22.25 Debussy: Dvanaest preludijev.

• SOBOTA, 2. junija, ob: 10.00 Ivan Artač: »Načela italijanske ustave glede socialne in ekonomske po-litike«; 10.15 Simfonični koncert; 14.40 Goriški zbor Lojze Bratuž; 15.30 Popoldanski koncert; 17.45 Dan-te Alighieri: Božanska komedija — Nebesa 29. spev. Prevod A. Gradnik, pripravi B. Tomažič; 18.30 Jazz panorama; 19.00 Pomenek s poslušavkami; 20.00 Športna tribuna; 20.30 Teden v Italiji; 20.40 »Zadnji kralec«, drama v treh dej. (Luigi Squarzina - Vinko Beličič), igrajo člani RO.

TEDENSKI KOLEDARČEK

27. maja, **nedelja**: 5. povelikonočna

28. maja, **ponedeljek**: Viljem

29. maja, **torek**: Marija Magdalena

30. maja, **sreda**: Ivana Orleanska

31. maja, **četrtek**: Vnebohod

1. junija, **petek**: Angela

2. junija, **sobota**: Marcelin (Drž. praznik)

Zakaj stavkajo šolniki

V torek se je začela vsedrjavna stavka pro-fesorjev in učiteljev za izboljšanje prejem-kov. Stavka ni tako popolno uspela kot prejšnja. Zlasti učiteljstvo, organizirano v sindikatu SINASCEL, ni stavkalo. Med profesorji jih je pa stopilo v stavke okrog 80 odstotkov, ker so nekatere orga-nizacije priznale, da je vlada za letošnje leto dovolila zahtevane poviške.

Slovenski profesorji v Trstu stavkajo so-lidarno z italijanskimi kolegi štiri dni. Pro-fesorji v Gorici so pa stavkali en dan, ker si pridružujejo možnost še dvodnevne stavke zaradi še neurejenga organika slovenskih šol.

V zvezi s stavko se širijo različne govo-ric. Od nekaterih nepoučenih strani se šolnikom na primer očita, čemu stav-kajo, ko pa imajo štiri mesece počitnic. Resnica je pa ta, da nimajo ne štirih in niti ne dveh popolnih mesecev. Kar se tiče plač je pa dejstvo sledeče. Medtem ko je država priznala državnim uradnikom skupne poviške za prvo letošnje polletje v iznosu 84.840, 113.820 in 168.840 lir, je pro-fesorjem v istih kategorijah ponudila 27.880, 48.240 in 281.400 lir. Nazorno pomeni to, da bi znašal mesečni povišek lir 4646 za profesorje, dočim za ostale državne usluž-bence v isti kategoriji pa lir 14.400, torej trikrat toliko. Čemu ta razlika? Ali morajo res šolniki ostati večni hlapci, da jih vsi trgovci z novci posmehljivo zaničujejo?

Dobra šola in dobra vzgoja ter strokovna izobrazba novega rodu je odvisna od dobrih šolnikov. Teh pa ne bo, dokler jim družba ne prizna vsaj časten eksistenčni mini-

Od stavke v politično borbo

Stavka španskih rudarjev v Asturiji se je začela iz gospodarskih razlogov. Zdaj pa že grozi, da bo izpodmaknila tla celotni Francovi konservativni vladavini. V stavki je še vedno nad sto tisoč rudarjev, pridru-žili so se jim pa tudi razni pristaniški in tovarniški delavci. Vlada je zvišala ceno premogu, da bo s to razliko povečala de-lavske mezde. Na vlado so pritisnile tudi katoliške organizacije, naj ugodi delavstvu.

Delavsko gibanje ima pa že tudi politič-ne posledice. Šest opozicijskih strank Špa-nije, ki so doslej mogle le podtalno delova-ti, je v ponedeljek objavilo skupen proglas, v katerem poziva vse ljudstvo, naj nastopi s skupno akcijo proti zastarelemu režimu. V skupni borbi so povezane skupine od skrajnih levih do monarhističnih desnih. Značilno je, da nastopa kot vodja teh sku-pin Dioniz Ridruejo, ki je bil eden izmed voditeljev Francove falange v času španske državljanske vojne. Že več let je v odpr-tem nasprotju s Francom in je moral za-radi svojega političnega prepričanja že večkrat sedeti v ječi. »Ljudstvo ne more več čakati Francove smrti, da pride Špani-ja do demokratične uredbe«, je izjavil časnikarjem pred nekaj dnevi. Še ena zna-čilnost te skupne borbe, je tudi nastop barcelonskega škofa, ki je pritekel na se-dež Katoliške akcije, ko je hotela policija napraviti hišno preiskavo. Katoliški tisk se je namreč odločno postavil na stran de-lavstva. Trosijo tudi letake, ki nosijo odo-brenje škofijskih oblasti.

Danes pa prejema šolnik, ki ni v staležu, in teh je večina, komaj okrog 60 tisoč lir. Ponavadi ima še družino. Če hoče samo stanovanje in hrano priskrbeti ženi in morda dvema otrokoma, mu ne zado-stuje 80 tisoč na mesec. Menimo, da ta gola dejstva že sama dovolj zgovorno pričajo, da bi morala vsa javnost podpreti naše vzgojitelje in šolnike v njih borbi za upra-vičene zahteve.

—0—

Dolgost cerkvenega zbora

Pripravljalne komisije za II. vatikanski cerkveni zbor so po večini že končale svoje delo. Zdaj je pa nastalo vprašanje, koliko časa bo trajal novi koncil. Tridentinski je na primer trajal s presledki dolgih 18 let. Sedanji koncil pa ima na dnevnem redu neštevilno vprašanj, ki se tičejo verskega in organizacijskega življenja Cerkve. Dosti škofov je zato želelo, naj se zboruje na široko, da bodo vsa mnenja prišla na dan. Papež se je že izrazil, da se bodo dela na koncilu nadaljevala še v letu 1963. Večina cerkvenih očetov je mnenja, da se bo vršil cerkveni zbor v dveh časovnih dobah. Prv-čel bo od 11. oktobra do 8. decembra. Na novo se bo zbral pa po veliki noči, 14. apri-la, in bo zboroval, dokler ne bo rešil vseh vprašanj.

PRVENSTVO

Prejšnjo soboto so v New Yorku prenašali najhujšo toploto, kar jih pomnijo za mesec maj. Toplotomer je kazal 35 stopinj v senci. Ljudje se boje, kaj bo šele poleti!

Pri nas se pa smemo bahati prav z obrat-nim prvenstvom, čeprav smo le v malo se-vernjejših zemljepisnih širinah kot New York. Tu ne mislimo na padavine, ki so že dvajset let v navadi prav v mesecu maju. Bolj nenavadno je, da sneži v drugi polo-vici maja, kot se je zgodilo v nedeljo na Lokvah in celo na Sabotinu. Upajmo, da je »spomladanska zima« že minila in da bo res nastopilo napovedano lepo vreme vsaj za zadnje majske dneve.

RAZSTAVA V MOSKVI

V ponedeljek bodo odprli v Moskvi ita-lijansko industrijsko razstavo. Odprta bo en teden. Razstavljala bodo tudi državna podjetja ANI in Finsider, in sicer v zelo ši-rokem obsegu. V Rimu zagotavljajo, da razstava ne diši prav nič po politiki. Ita-lija hoče predstaviti vzhodnemu svetu pred-vsem novo in visoko raven italijanske in-dustrije.

Spoštujte prevzete obveznosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

žave zahtevajo, da se preneha politika umetnega in nasilnega raznarodovanja, ker bo njeno nadaljevanje neizogibno imelo za posledico, da bodo v tem delu Evrope po novno v hudi nevarnosti sožitje; sodelova-nje in prijateljstvo med tu živčima naro-doma.

Oblastva imajo možnost in sredstva, da to nevarnost preprečijo. Slovenci jim bodo pri tem pomagali, a le pod pogojem, da se zagotovijo in zaščitijo naše osnovne člove-ške in narodne pravice.

Pred ljudskim glasovanjem v Alžiriji

Dne 1. julija bo v Alžiriji ljudsko glasovanje, od katerega izida je odvisna bodočnost razsežne dežele ob Atlaskem gorovju. Francoska oblastva in voditelji alžirskih domačinov se v teh dneh nahajajo pred morda najhujšo preizkušnjo, ker je znano, da bodo skrajneži OAS-a naredili zadnji pokus, da bi preprečili izvedbo evianskih sporazumov in s tem ureditev krvavega francosko-alžirskega spora.

OAS pripravlja za ta dan splošno vstajo francoskih kolonistov, s čimer bi revolucija dosegla vrhunec. Zdi se pa, da se med Francozi v Alžiriji že sedaj širi čedalje večja zaskrbljenost za razvoj dogodkov. Vedno več ljudi se namreč oglašajo na uradih za izseljence in se vračajo v Francijo. To seveda

ni pogodu skrajnežem, ki se protivijo, da bi zlasti moški zapustili Alžirijo, ker bi s tem ostali brez »vojakov«. Od 1. januarja je odšlo v Francijo 40 tisoč kolonistov, zdaj pa se je enako število oseb odločilo za izselitev samo iz mesta Alžira.

Tako splošna vstaja kot množična izselitev ne moreta biti v skladu s koristmi Francije. Že bližnja prihodnost pa bo pokazala, če bo med večino francoskega življa v Alžiriji prevladala zdrava pamet, ki namrekuje, da je najboljša rešitev v mirnem sožitju med dvema narodnima skupinama in v njunem sodelovanju.

Izid referendumu bo gotovo vplival tudi na notranji politični razvoj v Franciji sami. Sedanja vlada, ki jo vodi predsednik Pompidou, se verjetno nahaja pred novo krizo, ker je skupina neodvisnih poslancev povabila štiri ministre, kateri ne pripadajo De Gaullovi stranki, naj odstopijo. Kot znano, je iz vlade že odstopilo pet ministrov Ljudskega republikanskega gibanja (MRP), ki jih je De Gaulle takoj nadomestil s svojimi ljudmi.

Če pa bodo odstopili novi 4 ministri, bo zadeva postala bolj zapletena, ker se bo izkazalo, da je De Gaulle čedalje bolj osamljen. Iz zagate bi pa se mož vsaj trenutno rešil le v primeru, da bi se referendum v Alžiriji zaključil tako, kot si obeta vlada, se pravi, če bi se Alžirci odločili za sodelovanje s Francijo.

Na poti vojaške diktature

Vlada predsednika Guida, ki je prišel na oblast po državnem udaru z dne 27. marca, je pred dnevi z nekaj odloki zadala smrtni udarec še tisti skromni obliki demokracije, katera je v zadnjih mesecih obstajala v Argentini.

Pod pritiskom vojaških krogov, ki so danes izključni gospodarji v državi, je vlada odredila, naj »začasno« preneha delovanje parlamenta, in hkrati onemogočila delo strank, katerih vodstvo so prevzeli posebni vladni komisarji.

Kljub temu je bila za torek sklicana seja narodne skupščine, da proglasi protiustavnost in nezakonitost omenjenih vladnih odlokov. Parlament bi nadalje verjetno tudi sklenil, da so bili peronistični poslanci zakonito izvoljeni.

Prav to pa je dalo vladi povod, da je takorekoč razpustila parlament. Napovedane seje ni bilo, ker je vlada dala zastražiti z vojsko in policijo vse vhode v palačo narodne skupščine in peronističnim poslancem zabranila vstop v poslopje. Da bi bila seja sklepčna, bi moralo biti prisotnih najmanj 97 poslancev. Vlada pa je poskrbela, da se poleg peronistov nista mogla seje udeležiti tudi dva poslanca radikalne stranke, s čimer je dosegla svoj namen: onemogočiti delo parlamenta.

V državi doslej ni bilo hujših neredov. Ti pa utegnejo nastati prihodnji teden, ko bo splošna stavka za izboljšanje gospodarskega položaja delavcev.

Politični opazovalci sodijo, da zadnji vladni ukrepi vodijo k samo enemu cilju: k uvedbi vojaške diktature.

Preseljevanje naroda

Proti meji Kitajske in angleške kolonije Hong-Kong se vali pravo morje beguncev iz Kitajske. Nad 700 tisoč ljudi beži iz Kitajske v kolonijo, da bi utekli lakoti in političnemu pritisku. Oblasti v koloniji, ki ima že sama tri milijone ljudi, so v skrbeh, kam s tolikšno množico lačnih beguncev. Sprašujejo se tudi, kako je to, da kitajski obmejni stražarji sploh ne ovirajo bega čez mejo. Nekaterim se to preseljevanje zdi precej sumljivo, češ da namerava Maotse vtihtopiti peto kolono v angleško kolonijo in jo spodminirati.

Zahodnonemška vlada o Berlinu

Zahodnonemška vlada je te dni uradno obrazložila stališče do ameriškega predloga za ureditev berlinskega vprašanja. Ameriški načrt predvideva v bistvu tole. V zahodnem delu Berlina bi ostale zavezniške čete. Nadzorstvo nad dohodi v mesto pa bi bilo zaupano posebni komisiji, sestavljeni iz 13 članov. Poleg predstavnikov 4 velesil bi v komisiji bili še zastopniki obeh nemških vlad, nekaj predstavnikov vzhodnih držav in nekaj zastopnikov nevtralnih držav.

Adenauerjeva vlada se s tem načrtom ne strinja. Poudarja namreč, da bi za nadzorstvo nad dohodi v bivšo nemško prestolnico morale biti odgovorne le štiri velesile, vsi ostali člani komisije pa bi kvečjemu mogli sodelovati le pri izvajanju določil morebitnega sporazuma. Zahodnonemška vlada se očitno upira, da bi pankowska komunistična vlada dobila v komisiji za nadzorstvo kako odločilno besedo, ker bi se s tem dejansko priznal njen zakoniti obstoj.

Zahodni Nemci se tudi ne strinjajo z ameriškim predlogom, naj se ustanovi vse nemška komisija, ki bi proučila vprašanje združitve obeh Nemčiji. Nimajo pa nič proti, če se tej komisiji zaupa naloga, da proučuje skupna gospodarska in prometna vprašanja.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst.

Gospodarski razvoj v Italiji

Minister za proračun La Malfa je v svojem poročilu poslanski zbornici med drugim ugotovil, da se italijansko gospodarstvo tudi v prvih letošnjih mesecih zadovoljivo razvija. V primeri z istim obdobjem lani se je industrijska proizvodnja povečala za 12 odstotkov, občuten napredek pa je treba pričakovati tudi v kmetijstvu in drugih gospodarskih dejavnostih. Uvoz se je zvišal za 11 odstotkov, izvoz pa za 16.

Da ni bilo nazadovanja, je po ministrovem mnenju razvidno tudi iz povpraševanja na notranjem trgu. Tako se je povpraševanje po električnih gospodinjstvih strojih povečalo za 12%, povpraševanje po predmetih, ki niso nujni za življenje, pa se je zvišalo za 24 odstotkov. Število na novo registriranih avtomobilov pa se je povečalo za 24,4 odstotka.

Minister je omenil tudi naraščanje cen. Ugotovil je, da so se cene pri prodaji na debelo povišale v zadnjih 6 mesecih za 2,7%, cene na drobno pa za 0,5%. Ta pojav — je dejal La Malfa — ni sicer še zaskrbljiv, saj se nekaj podobnega dogaja tudi v drugih zahodnih državah, vendar mu je treba posvetiti določeno pozornost. Navedel je nadalje sredstva, ki jih ima vlada na razpolago, da prepreči neupravičeno višanje cen, ter hkrati povabil tako delodajalce kot delavce, naj pri svojih zahtevah upoštevajo, da vlada ne more vseh vprašanj hkrati rešiti.

Proračun leta 1962-63 predvideva 4.761 milijard izdatkov in 4482,2 milijarde dohodkov. Primanjkljaj znaša 278,8 milijarde to je 6,4 milijarde manj kot v letu 1961-62.

Minister je končno obširno govoril o vprašanju električne energije in o politiki načrtovanja, pri čemer je zagotovil, da bo vlada nadaljevala s postopnim izvajanjem svojega programa in tako gospodarstvu omogočila še večji razmah, kar pa bo zagotovilo bolj uravnovešen in demokratičen razvoj družbe.

Atentat na De Gaulla se je ponesrečil

Francoska varnostna služba je z aretacijo 15 teroristov preprečila, da bi OAS izvedla natančno pripravljene atentate na generala De Gaulla. Ta je prejšnji teden bil na uradnem potovanju po osrednji Franciji. Prav ta obisk pa so nacionalistični skrajneži hoteli izkoristiti, da bi spravili s tega sveta svojega največjega nasprotnika. Atentat je bil določen za nedeljo. Izvesti bi ga morali v katedrali mesta Limoges, kjer je De Gaulle prisostvoval sv. maši.

Če bi se pa ta atentat ne ponesrečil, je bilo določeno, da se izvede v Parizu pred vhomom v vladno palačo. Atentator bi streljal na predsednika republike s posebno puško, opremljeno z daljnogledom, z okna hotela, ki se nahaja v bližini palače.

Varnostna služba je zvedela za načrt dva dni pred predsednikovim odhodom v osrednjo Francijo. Zaprla je šest oseb, ki so med zasliševanjem priznale, da pripadajo posebnemu terorističnemu oddelku, kateri bi moral izvesti atentat. Tako je policija zvedela tudi za imena ostalih teroristov in jih povečini pravočasno spravila pod ključ.

Tržaškega

SKAVTSKI VEČER

V nedeljo, 20. maja, je bil ob obletnici ustanovitve Slovenskih tržaških skavtov v Avditoriju večer pesmi, besede, igre in šaljivih prizorov naših mladih skavtov. Mnogoštevilni prijatelji mladine iz mesta in dežele so napolnili prostorno dvorano prav do zadnjega kotička.

Sporod prireditve je bil zelo pester in privlačen. Najprvo je skavtski pevski zbor zapel Skavtsko večerno pesem, nato pa je starešina prof. Ivan Theurschuh podal nekaj misli o pomenu skavtizma in še nekaj besed o zgodovini skavtizma STS ob skioptičnih slikah. Zatem pa je bilo prikazano življenje v taboru ob nad vse posrečeni registraciji skavtov s skioptičnimi slikami in primerni glasbi.

Močno je pritegnil občinstvo tudi novo ustanovljeni zbor, ki je pod vodstvom spretno pevovodkinje prof. Marije Zupančičeve zapel pet pesmi: Nocoj pa oh nocoj, Soči, Rožmarin, Hej pipco in nazadnje še pesem Slovesa. Po igri — Legenda o sv. Juriju so sledili šaljivi prizori.

Mladi skavtje so za svoje delo vredni vse pohvale. Občinstvo je odhajalo s prireditve s prijetno zavestjo, da se tržaška slovenska mladina vendarle z resnim delom pripravlja na bodočnost.

Nabrežina:

S SEJE OBČINSKEGA SVETA

Na ponedeljkovi redni seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta so svetovavci med drugim soglasno sklenili zvišati na 300 tisoč lir najmanjšo obdavčljivo vsoto, ki pride v poštev za družinski davek. Doslej je ta vsota znašala 200 tisoč lir. Če bo prefektura ta sklep odobrila, bodo oproščeni družinskega davka vsi tisti davkoplačevalci, ki po raznih odbitkih imajo do 300 tisoč lir letnih dohodkov.

Svet je zatem sklenil priznati občinskemu uslužbencem mezne izboljšave, ki jih predvidevajo pravkar izglasovani zakoni. Nato je bila imenovana tričlanska posvetovalna komisija, ki bo pregledala sezname plačevavcev družinskega davka. Končno je svet tudi izvolil komisijo, ki bo poleti pripravila razstavo domačih vin. Kraj in čas razstave bo občinski svet določil na eni prihodnjih sej.

Repentabor:

IZVAJANJE GOSPODARSKEGA NAČRTA

Repentaborska občinska uprava je v okviru gospodarskega načrta prejela več milijonov lir za izvedbo javnih del. Tako se pričakuje, da bo na Tehničnem uradu v Trstu v kratkem oddana na dražbi ureditev ceste iz Velikega Repna proti Zagradcu. To cesto bodo razširili in asfaltirali, za kar so nakazani 4 milijoni. Pričakuje se tudi, da bodo v kratkem začeli graditi v bližini županstva telefonsko centralo, kar bo omogočilo, da se bodo zasebniki lahko neposredno priključili mestnemu telefonskemu omrežju.

S sredstvi iz gospodarskega načrta pa bodo izvršili razna popravila v osnovni šoli na Colu, v občinskem kopališču in v občinskem domu. V ta namen sta določena dva milijona.

Občinski odbor bo v kratkem sklical sejo občinskega sveta. Dnevni red obsega več vprašanj redne uprave.

Sempolaj:

USPELA SOLSKA PRIREDITEV

Sempolajski osnovnošolski otroci so v nedeljo priredili zaključno šolsko prireditve. Po pozdravnem nagovoru je šolski pevski zbor ubrano zapel nekaj pesmi, kate rim je sledila deklamacija »Naš narodni dom« S. Gregorčiča. Na oder so nato stopili učenci prvega in drugega razreda, ki so izvedli dva prizorčka. Prireditve se je zaključila z igro »Neubogljivci«, katere izvedba zasluži vso pohvalo.

Starši in prijatelji mladine se zahvaljujejo učencem in zlasti njih učiteljem, ki so pripravili uspešno prireditve. Vsem skupaj želijo, da bi prav tako uspešno zaključili letošnje šolsko leto.

GORSKA POLETNA KOLONIJA

S sredstvi, ki jih daje na razpolago tržaška prefektura, bo devinsko-nabrežinska občinska uprava tudi letos organizirala gorsko poletno počitniško kolonijo v Rigolatu v Karniji. Na razpolago je skupno 200 mest. Deška izmena se predvidoma prične 1. julija, deklška pa 1. avgusta.

Občinska uprava vabi starše šoloobveznih otrok iz devinsko-nabrežinske, zgornje in repentaborske občine, naj pri učiteljih posameznih šol čimprej vpišejo otroke v kolonijo. Hkrati sporoča, naj do 10. junija vložijo na tajništvo nabrežinske občine prošnjo tista dekleta, ki želijo sprejeti mesto učiteljic v koloniji ali kako drugo delo.

KMEČKA BOLNIŠKA BLAGAJNA

Ravnateljstvo bolniške blagajne za kmetovalce Tržaškega ozemlja nam je poslalo daljše poročilo o poteku seje, na kateri je posebna posvetovalna komisija proučila in odobrila obračun iz leta 1961.

Iz poročila povzemamo, da je lani bolniška blagajna imela skupno nekaj nad 24 milijonov stroškov. V primeri z letom 1960 so se izdatki za splošno zdravniško oskrbo povečali za 65%, za 11% so se zvišali izdatki za bolnice, za 23% pa izdatki za preglede in oskrbo pri zdravnikih — specialistih. Rednih dohodkov pa je bilo nekaj nad 6 milijonov, tako da je znašal primanjkljaj 17 milijonov in 135 tisoč lir.

Za poravnavo stroškov je država prispevala po 1900 lir na zavarovanca, ta pa je prispeval 1800 lir. Ostali primanjkljaj je poravnalo vsedrjavno združenje kmečkih bolniških blagajn, s čimer se je preprečilo, da se ni prispevek posameznega zavarovanca zvišal od dosedanjih 1800 na 8.200 lir.

Komisar tržaške kmečke bolniške blagajne se zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je ustanova uspešno izvršila svoje delo. Hkrati izraža željo, da bi se ta dejavnost spopolnila, tako da bi tudi kmetovalci bili deležni vse tiste oskrbe, ki je priznana ostalim delavcem.

Medja vas:

O VPRAŠANJU JUSARSKIH ZEMLJIŠČ

V naši vasi se te dni živahno razpravlja o vprašanju juserskih zemljišč. Zadeva je

postala zato aktualna, ker so se medvejski juserji že pred časom pričeli zanimati, da bi se celotno vprašanje uredilo tako, kot je edino pametno in pravično, se pravi da bi se večina zemljišča tudi postavno razdelila med posamezne koristnike, oziroma da bi se koristniki tudi vknjižili na večino zemljišč in tako postali njihovi izključni lastniki.

Takšna rešitev je možna zato, ker obstajajo pravni pogoji, saj je bilo v zadnjih letih na enak način rešeno jusersko vprašanje v bližnjih vaseh, kot sta Cerovlje in Sempolaj.

Ko pa so juserji že sprejeli več stvarnih ukrepov, da bi zadevo dokončno uredili, so zvedeli, da je vodstvo štivanske papirnice vložilo na občino prošnjo za nakup približno 100 tisoč kv. m zemljišča, ki se nahaja nad železniško progo in ob cesti Štivan-Medja vas ter pripada medvejskemu jusu. Na tem zemljišču bi tovarna zgradila kakih 200 stanovanj za svoje delavce.

Ta načrt je morda po nepotrebnem ne koliko otežkočil rešitev celotne zadeve, saj

(Konec na 5. strani)

Beneška Slovenija

SENT LENART

Naš občinski odbor je na eni zadnjih sej sprejel nekaj novih sklepov in načrtov. V prvi vrsti gre za zidavo poslopja, kjer bo imela svoje prostore nova industrijska strokovna šola. Ta šola je res potrebna za naše kraje, ker se bodo otroci usposobili za strokovne poklice. Nekvalificiranih delavcev se danes branijo doma in v tujini. Prav bi bilo, da bi se na šoli učili tudi kakega tujega jezika. V poštev bi morala priti zlasti francoščina in nemščina, ker hodi največ ljudi prav v tiste kraje. Prav nič bi pa tudi ne bilo napak, če bi se uvedel tudi pouk slovenščine. Seveda, to je le glas vprijočega v puščavi...

Občina je tudi sklenila, da bo najela pri Hranilnici v Vidmu posojilo štirih milijonov lir za razširjenje telefonske mreže. Povezati nameravajo s središčem občine kraje Hlasto in Grobje. Država bo menda krila polovico stroškov. Telefonska zveza je bila tudi zelo potrebna, ker smo bili v nujnih slučajih res kakor odrezani od sveta.

VISKORŠA

Odkar se je ustanovil v Viskorši, ki spada pod občino Tipana, vzoren zadružni hlev živinorejske zadrage, upamo, da se bo naše gospodarstvo, vsaj kar se tiče govedoreje, kmalu izboljšalo. Dejstvo je, da je potrebno prav v naših gorskih vaseh, ki so gospodarsko zaostale, posvetiti vse večjo skrb živinoreji. Treba pa jo je postaviti na zadružno podlago. Ne bo uspevala, če se bodo trošile podpore posestnikom z eno ali dvema kravicama, potrebno se je lotiti vprašanja bolj na široko. Prve take poskuse smo imeli v naših krajih že z mlekarnami. Dosti jih je pa že moralo prenehati z obratovanjem, ker ni bilo dovolj mleka. Tam, kjer se pa uredi skupni zadružni hlev po pametnem načrtu in ključu za delitev dobička, tudi ne bo zmanjkalo mleka za sirarje in mlekarnice. Drugo z drugim mora teči vzporedno. Obenem z živinorejskimi zadrugami se bo izboljšala tudi pasma in pašniki.

VRH

Okoli Vrha in pri spomeniku padlih bodo še to poletje začeli urejevati in lepšati ceste ter dohode do tako imenovanega spominskega področja. Te ceste so bile v oskrbi pokrajine. Zdaj bo pa prevzelo v svojo oskrbo vsa popravljalna cestna dela vojno ministrstvo, in sicer oddelek za vojaška pokopališča, kostnice ter podobno. Uredili bodo moderno cesto, ki pelje na Martinščino in na Vrh do spominskih stebov. Vsa dela so preračunana na 48 milijonov in pol lir.

Urejeno cestno omrežje v naši okolici bo koristilo tudi Vrh. Turisti in izletniki bodo prihajali v večjem številu. Potrebno bi bilo, da bi se tudi mi zganili in poskrbeli za boljše gostinske obrate. Vrh bi lahko postal zanimiva izletniška točka, kar bi domači nom tudi gospodarsko koristilo.

PEVMA

Križišče cest sredi Pevme, tam kjer se odcepi pot proti polju in dalje v Štmaver, je še vedno nevarno. Nenadni ovinek je za vozače iz smeri od spomenika padlim skoraj skrit, slaba cesta doprinese pa še svoje

- Kanalska dolina

Brez širokopotezne državne pomoči seveda ne bomo uspeli. Država je doslej že nekaj prispevala za izmenjavo pasme in melioracijo pašnikov.

Kot slišimo, je v načrtu pri kmetijskem ministrstvu predlog, da bi država dala denar za gradnjo hlevov in dolgoročno posojilo, odplačljivo v tridesetih letih.

PODBONESEC

Nekaj se je že začelo gibati pri nas, vsaj kar se tiče javnih del. Občina je na račun »Zelenega načrta« najela večje posojilo, da uredi vodovode v Arbeču in Zapotoku. Vodovodno napeljavajo bodo položili tudi v Lan darju, kjer so že pričeli z deli. V drugih omenjenih krajih pa bodo začeli še to poletje.

NEME

Občinski svet je vzel večje posojilo, in sicer 20 milijonov lir, ki jih bo uporabil za asfaltiranje cest. V poštvo bodo prišle za popravilo in asfaltiranje ceste, ki vodijo v Črnejo, Kanalič in Torlan. Določeno je, da bodo ta dela končana še v tem letu. V Črneji bodo razširili tudi pokopališče, za kar je določenih devet milijonov lir.

BELA PEČ

Na sejah komisije za obmejni promet razpravljajo že več časa, da bi se vzpostavil železniški promet na progi Trbiž - Bela peč.

Rateče. Progo so prekinili brez potrebe brž po vojni. Vlak je prisopihal le do postaje nasproti Jalnovih, potem je pa vozil ritensko nazaj. Pomanjkljiv je tudi avtobusni promet, ki se ustavi na razpotju proti Belopeškemu jezerom. Od tu naprej je pa treba pešati po strmih ovinkih precej kilometrov do obmejnega prehoda pred Ratečami.

Za domačine je precej nerodno, da sploh ni prevoznih zvez po sicer lepi in asfaltirani cesti. Zelo bi se pomnožil tudi tujski promet, če bi vsaj železnica stekla še tistih par kilometrov od Bele peči čez mejo do Rateč.

posebno tistim, ki prehitro vozijo.

Vse to je vplivalo, da se je v petek zvečer hudo poškodoval na desni roki motociklist Viktor Onesti, doma pod goriškim Gradom. Nasproti mu je pridrvel avtomobilist Furlan z Oslavja iz gostilne pri »Tildi« in je zavozil preveč na levo. Onestija je vrgel na tla. V bolnišnici se bo moral zdraviti več dni in je v nevarnosti, da zgubi prst na desnici. Sreča je še, da se ni pritaknil kak tetanus.

OBNOVA SKOFIJSKE PALAČE

Prihod nadškofa Pangrazia v Gorico je končno veljavno določen za nedeljo, 27. maja popoldne. Medtem se pa hitro vršijo olepševalna dela in popravila v nadškofijiški palači. V veži nadškofijske kurije, v novoprizidanem traktu, so postavili doprski kip nadškofa Ambrosija. V glavni veži s ceste bosta pritrjena velika kamenita grba nadškofije in nadškofa Margottija. V notranji loži bo stal grb kardinala Missije in doprsna kipa nadškofov Lušina in Gollmayerja. Grba najbolj značilnega goriškega kneza in nadškofa Sedeja pa menda ne bo videti. Če ne bodo dobro prepletkali pročelje palače, se bo za spomin spet vidno pokazal fašistični napis »Morte Sedey«, kot dokaz kako so nekoč sprejemali goriškega nadpastirja, samo zato ker je bil slovenske narodnosti.

TRŽIČ

V Tržiču pri Portorožju je v načrtu zgradba velikanske termoelektrične centrale. Postavilo jo bo podjetje Sade-Selveg, ki je že imelo v svojem obratu vodne elektrarne v Doblarju in Plaveh ob Soči. Nova centrala bo proizvajala električno energijo za vse tri obmejne pokrajine: goriško, tržaško in videmsko. Elektrarna bo urejena na pogon z nafto in premogom ter bo proizvajala eno milijardo kilovatnih ur na leto. Kot pogonsko sredstvo bo elektrarna porabila vsako leto 250 tisoč ton nafte ali 300 tisoč ton premoga. Za dela bodo porabili 10 milijard lir. Potrebni bodo 130 tisoč delovnih dni za zgradbo in vse naprave. Računajo, da bo začela centrala obratovati že v enem letu.

PRVO OBHAJILLO

V nedeljo ob deveti uri smo gledali v cerkvi na Travniku naše malčke, iz slovenskih osnovnih šol, ki so pristopili k prvemu sv. obhajilu. Lansko leto je ta že več let udomačena svečanost naših otrok odpadla, ker ni bilo prvoobhajancev. Letos jih je pa bilo, hvala Bogu, že deset. Med mašo je ljubko prepeval otroški zbor. Travniški kaplan je imel kratek nagovor na prvoobhajance, nakar so pristopili prvič k obhajilni mizi. Popoldne so imeli v dvorani Kat. doma domačo akademijo, katere so se udeležili tudi starši in znanci.

PODGORA

V ponedeljek smo pokopali 18-letnega Zmaga Klavčiča, sina znanega pevovodje Dorita. Fant je bolehal že iz mladih let za neozdravljivo boleznijo. Pred nekaj tedni se mu je bolezen poslabšala. V cerkvi ga je prišla slabost. Iskali so pomoči v gori-

Iz Goriške

ški in videmski bolnišnici, kjer so mu naredili težko operacijo na glavi. Po zdravniškem posegu pa je podlegel hudi bolezni.

Pogreba se je udeležilo dosti ljudi, zlasti pevcev, ki so na grobu zapeli par žalostink. Staršem izrekamo sožalje. Zmagu pa pokoj po bridkem življenju!

ODBOJKARSKE TEKME

V nedeljo je slovenski športni klub »Olympija« odigral odbojkarsko tekmo s klubom Torriana v Gradiški. Zmagali so Goričani z izidom 3:0. Delni rezultati so pa sledeči: 15:6, 15:4, 15:2. Igralci Olympije so pokazali precej požrtvovalnosti, povezanosti in dobro prstno tehniko, slabši so bili v obrambi pri mreži, ker so Torrianci dosegli svoje točke največ s tolčenjem. Med našimi so se odlikovali Anselmi, Pelicon in Kušič.

Ker je Olympija zmagala tudi v prvi tekmi v Gorici s 3 točkami proti 1, se je uvrstila med tekmovalce za deželno prvenstvo, ki se bo odigralo z Videmčani in Tržačani v nedeljo, 27. t. m., v Gorici.

IZKAZALI SO SE

V soboto popoldne so se na šolskem te lovadišču na Rojcah odigrale lahkoatletske tekme goriških nižjih srednjih in strokovnih šol za pokrajinsko prvenstvo. Pri tekmah so se slovenski dijaki še kar dobro odrezali, posebno še če upoštevamo, da so nastopali v petih disciplinah od desetih. Naši srednješolci so od enajstih mest za sedli 8. mesto s 298,5 točke, in dijaki strokovne šole deveto mesto z 71,5 točke.

Posebej so se še izkazali kot posamezniki Ivan Susič, skok v višino 1,45 m; Cotič Vojko met krogle 13,54 in Tence Boris s skokom v daljavo 5,25 metra. Odnegli so kar tri zlate kolajne. Izkazala sta se tudi v metu krogle Tomsič in Vižintin (4. in 6. mesto) ter Černic Karel v skoku v višino.

Svoje lahkoatletske sposobnosti so pokazali tudi naši najmlajši tekmovalci (od letnika 1948 navzdol) kategorije B, ki so za sedli četrto mesto.

Iz Medje vasi:

(Nadaljevanje s 4. strani)

je vsakomur bilo jasno, da bi v sedanjih še neurejenih pogojih od izkupička morebitne prodaje ne imeli neposredno korist posamezni posestniki, temveč vas kot takšna. Splošna želja in volja jesarjev sta v prvi vrsti bili, da bi s to prodajo ne bile prizadele koristi in potrebe domačih živinorejcev. Zato se je prvotno govorilo, da bi se z izkupičkom nabavilo primerno zemljišče v Laškem. Kmalu je pa prevladalo mnenje, da bi bilo najbolje s to prodajo počakati vse dotlej, dokler se jesarji ne vknjižijo na zemljišče, kar bi jim omogočilo, da bi sami sklepali kupnoprodajno pogodbo s tovarno papirja in tudi sami razpolagali z izkupičkom prodaje.

Jesarji na vsak način želijo, da bi svoje zadeve sami svobodno urejevali in reševali. To željo naj upoštevajo tudi občinski upravitelji zlasti, kadar pridejo v stik s predstavniki tovarne in sindikatov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Konec filmskega festivala v Cannesu

Na filmskem festivalu v Cannesu so predvajali v soboto italijanski film »Razporoka po italijansko«, ki ga je režiral Pietro Germi. Za film je vladalo izredno zanimanje in redke vstopnice, ki jih je bilo mogoče dobiti na črni borzi, so dosegle zelo visoko ceno. Predstave so se udeležili tudi vsi trije glavni igralci: Marcello Mastroianni, Daniela Rocca in Stefania Sandrelli. Ni pa prisostvoval predstavi režiser Pietro Germi, ker se je moral predčasno vrniti v Rim zaradi nujnega snemanja nekega drugega filma. Verjetno pa je vzrok predčasemu povratku tudi sklep organizacije italijanskih filmskih avtorjev, da bojkotira festivalske prireditve zaradi znane zadeve s filmom »Boccaccio '70«. Film »Razporoka po italijansko« je bil deležen močnih in zelo dolgih aplavzov. Mastroianni je nedvomno eden izmed kandidatov za prvo nagrado.

V soboto so predvajali tudi brazilski film »Pagador de promessas«, ki je tudi doživel velik uspeh. Režiral ga je Anselmo Duarte. Nekateri se celo tako navdušujejo za ta brazilski film, da pravijo, da je sploh najboljši, kar so jih doslej prikazali na letošnjem festivalu. Predvajali pa so ga pred italijanskim filmom »Razporoka po italijansko«. Brazilski film se lahko po mnenju kritikov tudi poteguje za prvo nagrado, igralci Norma Benghell in Gloria Menezes pa za nagrado najboljših igralk.

V nedeljo so predvajali argentinski film »70 krat 7«, ki ga je režiral Leopoldo Torre Nilsson, in ameriški film »Dolga dne potovanje v noč«, katerega režiser je Sidney Lumet. Glavne vloge v ameriškem filmu igrajo Katharine Hepburn, Ralph Richardson, Dean Stokwell in Jason Robards junior.

Filmski festival v Cannesu se je končal v torek s predvajanjem Antonionijevega filma »L'eclisse«. Iz filma so prej izrezali deset prizorov, ki trajajo skupaj nekaj minut. Občinstvo je hladno sprejelo

film. Mnogi gledavci so zapustili dvorano že med predvajanjem in ob koncu je bilo slišati nekaj aplavzov in žvižge.

V Cannes je prispel za to priložnost tudi režiser Antonioni, in kot poročajo, je imel hudo debato s producenti tega svojega filma, ki so sklenili skrajšati film brez njegovega dovoljenja.

Nagrado mednarodnega katoliškega filmskega urada je dobil francoski film »Proces Device Orleanske«. Film je režiral režiser Bresson. Nagrado je prejel za spoštovanje in doslednost, s katero je znal prikazati na filmskem platnu duhovno dramo Device Orleanske.



Nastop Glasbene šole v Nabrežini

V nedeljo popoldne so priredili gojenci glasbene šole podružnice v Nabrežini svojo javno produkcijo. Prireditev je bila v dvorani prosvetnega društva Igo Gruden. Produkcijo je pripravil prof. Erminij Ambrozet. Nastopilo je 12 gojencev iz Nabrežine in Sv. Križa ter tudi nekaj gojencev glasbene šole iz Trsta. Sodeloval je godalni orkester Glasbene matice pod vodstvom dirigenta Oskarja Kjandra. V orkestru je nastopil kot gost Ennio Krizanovski, ki je igral flavto solo v Vivaldijevem koncertu za flavto in orkester.

NOVO DELO TENNESSEEJEJA WILLIAMSA

Sredi julija bodo imeli na festivalu dveh svetov v Spoletu zelo zanimivo premiero. Prvič bodo namreč uprizorili novo dramo ameriškega dramatika Tennesseeja Williamsa »The milk train doesn't stop here any more« (Mlekarski voz se nikdar več ne ustavi tu). Režiral bo Herbert Machiz, v glavnih vlogah pa bodo igrali Hermione Baddely, Midfred Dunnock in Paul Rebling. Na Festivalu dveh svetov v Spoletu je doživela krstno predstavo tudi še druga drama Tennesseeja Williamsa, in sicer »Noč Igiene«, katero so šele to sezono igrali na Broadwayu. Prvotno je nameraval Tennessee Williams uprizoriti svoje novo delo letošnje poletje v Avstraliji.

Videm bo dobil stalno gledališče

Po več kot 50 letih bo dobilo mesto Videm spet svoje gledališče, kot je zdaj sklenil videmski občinski svet. O tem so se strinjale vse skupine v mestnem svetu. Novo gledališče bodo zgradili po načrtu arhitekta Valleja na področju bivše bolnišnice. Gledališče bo imelo prostora za 1300 gledavcev. Poleg tega bodo zgradili ob njem dvorano gledališkega kluba s 300 sedeži in še posebno dvorano za zborovanja in razprave, ki bo imela 600 sedežev.

„Skupni trg“ evropske opere

V Ostendeju v Belgiji se je zbralo 18 evropskih opernih ravnateljev iz 11 držav, da se domenijo za nekaj »Skupni trg« Evropske opere. Nova organizacija sa bo imenovala »Europera«. Njen namen bo zlasti v tem, pridobiti opernim gledališčem večjo publiko in to z boljšimi repertoarji, s koprodukcijo in z izmenjavo med opernimi gledališči. Za predsednika te evropske operne organizacije je bil izvoljen Maurice Hisman, ravnatelj bruselskega opernega gledališča »De La Monnaie«. Plenarno zasedanje organizacije bo junija v Bruslju. Pri tej pobudi so zainteresirana zlasti operna gledališča iz Avstrije, Belgije, Francije, Zah. Nemčije, Vel. Britanije, Italije, Nizozemske, Norveške, Portugalske, Španije in Švedske.

POL NOBELOVE NAGRADE ZA KNJIŽNICE

Nobelov nagradjenec Ivo Andrić je podelil vsoto, ki ustreza polovici Nobelove nagrade, republikli Bosni in Hercegovini. Vsota znaša okrog 11.250.000 lir. Uporabili jo bodo za ustanovitev več knjižnic.

KATOLISKI FILOZOF V FRANCOSKI AKADEMIJI

Katoliški filozof Jean Guitton je bil v torek sprejet v Francosko akademijo. Jean Guitton je profesor za filozofijo na literarni fakulteti v Parizu. Napisal je serijo važnih filozofskih del, v katerih je razvijal katoliško filozofsko miselnost, na primer »Esej o človeški ljubezni«, »Jezusov problem«, »Nova umetnost misli«, »Bergsonov poklic« in nedavno je objavil svoj filozofski »Dnevnik«.

Dve vzgojni knjižici

Te dni sta v Trstu izšli dve zanimivi vzgojni knjižici, ki sta namenjeni doraščajoči mladini.

»Kdo nam bo povedal resnico?« je naslov knjižice za fante, »Da boš vedela« pa naslov knjižice za dekleta. Obe knjižici sta v prodaji v vseh slovenskih knjigarnah v Trstu.

Tajne Esencev prihajajo na dan

Jordanski arheologi so odkrili votlino, polno človeških okostij, in mislijo, da gre za telesne ostanke Esencev, to je judovske sekte, ki ji pripisujejo znamenite rokopise, najdene ob Mrtvem morju v bližini Jerihe. Kostni so bile precej raztresene po votlini, kar bi dalo sklepati, da so Esenci umrli nasilne smrti, lahko pa tudi, da je votlina služila za pokopališče Esencem, ki so prebivali na tamkajšnjem področju, ali pa beguncem, ki so se umaknili tja iz mesta Qumran, kjer so našli pred leti njihove rokopise. Verjetno so zbežali pred rimskimi četami v prvem stoletju pred Kristusom. Arheologi nadaljujejo z izkopavanji, v upanju, da bodo našli še na kako važno najdbo.

»ZLATE AMFORE« ZA IGRAVCE

Meseca junija bodo podelili v Rimu nagrade »Zlate amfore« za gledališko umetnost. Za dramsko umetnost bosta dobila zlati amfori Rina Morelli in Paolo Stoppa; za opero Renata Tebaldi in Giuseppe Di Stefano; za film Marcello Mastroianni, Daniela Rocca, Pietro Germi, Ugo Tognazzi in Amedeo Nazzari; za televizijo Antonello Falqui, Guido Sacerdote, Edoardo De Filippo, Marisa del Frate, Gino Barmieri, Raffaele Pisu, Armando Francioli, Lia Zoppelli, Enrico Viariso in Sergio Bernardini; za revialno gledališče Domenico Modugno in Gianrico Tedeschi; za radio Riccardo Mantoni; za popevke Nini Rosso in za časnikarstvo Enzo Biagi.

Razstava jugoslovanske umetnosti v Rimu

V okviru italijansko-jugoslovanskega kulturnega dogovora so 24. tega meseca odprli v Rimu reprezentativno razstavo sodobne jugoslovanske umetnosti, ki je po svojem obsegu največja od dosedanjih jugoslovanskih razstav slikarstva, kiparstva, grafike in tapiserije v Italiji.

Razstavljenih je 270 del, od katerih je 120 slik, 45 skulptur, ostalo pa od pade na grafiko in tapiserije. Od slikarjev se te značilne kulturne prireditve udeležujejo med drugimi Mihelič, Stupica, Lubarda, Hegedušić, Pregelj, Prica, od kiparjev Džamonja, Bakić in Trsar, od grafikov Debenjak, Bernik, Petrov in drugi.

Prizor iz prvega dejanja Graham Greeve nove komedije Uvlečeni ljubimec



SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

priredi v soboto, 26. maja, ob 18. uri ter v nedeljo, 27. maja, ob 16. uri v Avditoriju v Trstu

krstno predstavo

Erik Fos

»PLESOCI OSlicek«

Mladinska glasbena komedija v dveh delih

Prevod: Lelja Rehar Sancin — Scena: Jože Cesar — Kostumi: Alenka Bartlova — Glasba: Dario Božić — Balet: Slavko Hiti — Režija: Joško Lukeš

Prodaja vstopnic od petka dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom predstav v baru »Moscolin« (nasproti Avditorija)

GOSPODARSTVO

Škropljenje z modro galico je dražje kot z asporjem

Vinogradniki bi morali opustiti škropljenje z modro galico tudi zato, ker je škropljenje z nebakrenimi škropili cenejše, kot je n. pr. aspor. Poglejmo račun: Za napravo 100 litrov 1% raztopine modre galice potrebujemo 1 kg modre galice, ki stane 160 lir, in najmanj 10 lir za apno, skupaj torej 170 lir. Z enim kg asporja pa napravimo sedaj 5 hl škropila in ker stane

aspor 550 lir za kg, stane 100 litrov škropila 110 lir. Za poznejša škropljenja napravimo iz enega kg asporja samo 400 litrov škropila, a tudi v tem primeru stane 100 litrov škropila komaj 140 lir.

Ce torej škropimo z nebakrenimi škropili, prihranimo denar, potem pa tudi na času. Poleg tega moramo upoštevati, da se kakšenkrat dobi slabo apno in da potem s škropilom ožgemo trte.

Na noben način pa ne smemo škropiti z raztopino modre galice v času, ko trta cveče in če je takrat deževno vreme: pod vplivom bakra v škropivu bi se zarod osul, tako kot se je lansko leto zgodilo v tisočih primerih.

Rdeči pajek

Ze lani je tu in tam nastopil rdeči pajek, letos pa so ga nekateri vinogradi polni in bomo ob trte, če se ne bomo proti njemu z vso resnostjo borili.

Rdeči pajek, ki mu znanstveniki pravijo »tetranychus telarius«, je približno 1/4 mm dolga živalica bolj jajčaste oblike in nekakšne rdečkaste barve. Rdeči pajek je sicer majhen in posamezna živalica ne povzroča posebne škode, a njegova velika škodljivost je odvisna od tega, da nastopa v velikih množicah in da se neznansko hitro množi: iz enega para je v dobi pol leta lahko več kot milijardo potomcev, ki bi vsi srkali sok iz listov in potem uničili trto.

Nevarnost je zelo huda. Zato morajo vinogradniki opazovati svoje trte, posebno spodnje strani listov.

Če opazijo rdečkaste živalice, naj takoj nastopijo proti njim s primernim škropilom. V trgovini je precej učinkovitih sredstev, tako da je izbira težka; so pa sorazmerno draga. Tovarna »Montecatini« je dala v promet »FAC 20« in »Ovifac«, oboje tekočini. Prvega je potrebno 125 do 150 gramov na hl vode, OVIFACA pa 150 do 200 gr. Sredstvo enostavno premešamo z vodo in škropimo.

Tako »FAC 20« kot »OVIFAC« se lahko mešata z asporjem in zato bo najbolj praktično, da primešamo že pripravljenemu škropilu iz asporja ustrezno količino »FAC 20« ali »OVIFAC«. To moramo storiti pri vsakem škropljenju, dokler rdečega pajka popolnoma ne zatremo. Rdeči pajek nastopa tudi na breskvah in drugem sadnem drevju. Zato moramo posebno paziti.

EST se razvija

Ministrski svet šestih držav, ki danes tvorijo EST (Evropsko skupno tržišče) je sklenil ponovno znižati medsebojne carine in tako bodo prihodnjega 1. julija carine za polovico nižje pri industrijskem blagu in za 35% pri kmetijskem v primeru z dobo, ko so stopili v veljavo rimski dogovori glede organizacije EST. Na ta način bo doseženo znižanje carin v taki meri, kot je bilo predvideno komaj za 1. januarja 1965. Nekatere carine pa so bile sploh odpravljene.

S temi sklepi so zadovoljni predvsem Italijani, mnogo manj Nemci, še manj pa francoski kmetje, predvsem sadjarji: ti se bojijo, da bo italijansko sadje, posebno breskve, preplavilo francoski trg, medtem ko bi zadostovala domača proizvodnja.

JABOLKA IN HRUSKE NA ŠVEDSKEM

Švedska je precej severno od nas in zato bi kdo sklepal, da tam ne more biti posebnega sadjarstva. Glede mnogih sadnih vrst je tudi tako, a ne glede jabolk. Število jablan je naraslo v povojnem času od 4,5 na 6 milijonov dreves z letnim pridelkom okoli 3 milijone stotov sadja. Ta pridelek ne zadošča, zato uvozijo Švedi letno okoli 1/4 milijona stotov jabolk, od katerih okoli 20% iz Italije.

Hrušk na Švedskem pridelujejo prav malo. Pridelek cenijo na 250.000 stotov, od katerih porabijo 60% pridelovalci sami. Uvoz se suče pri 200.000 stotih letno, od katerih okoli 17% iz Italije.

Dohodek iz italijanskega kmetijstva

Po podatkih osrednjega statističnega urada je leta 1959 doprineslo kmetijstvo 3.336 milijard, in sicer iz njivskih in vrtnih kultur 1.233 milijard, iz živinoreje 1.229 in iz sadjarstva ter vinogradništva 874 milijard lir.

Dohodek iz njivskih in vrtnih kultur se razčleni po svojih virih takole (v milijardah lir):

Žitarice 643, stročnice 34, krompir in zelenjad 364, industrijalne kulture 133, krmlne kulture 18, cvetličarstvo 41.

PRIDELEK ŽITARIC V ITALIJI

Naslednja razpredelnica kaže v tisočih stotov pridelek posameznih žitaric v letih

	1959	1960	1961
pšenica	84.709	68.030	83.000
— mehka	69.266	57.145	67.000
— trda	15.443	10.885	16.000
rž	1.051	932	978
ječmen	2.788	2.319	2.791
oves	5.407	4.310	5.848
riž	7.553	6.189	6.900
koruza	38.791	38.156	39.069

PRIDELKI INDUSTRIALNIH KULTUR

Naslednje številke glede pridelkov industrijalnih kultur izvirajo tudi iz podatkov osrednjega statističnega urada, a niso popolnoma zanesljive, ker so samo cinitve. V stotih bi znašali pridelki leta

	1960	1961
sladkorna pesa	78.188.000	70.000.000
tobak	795.201	242.000
konoplja preja	119.200	110.000
seme	8.500	9.000
lan preja	7.360	7.000
seme	56.100	60.000
hombaž preja	58.350	60.000
seme	87.500	90.000
oreški (pištači)	125.400	127.500
repišče	74.200	62.600
repica	28.800	28.800
sončnice	57.700	61.500
ricinus	70	60
sezam	15.100	14.650
soja	4.650	3.450

Najznačilnejši podatek je pri tobaku, katerega pridelek se je v enem letu znižal za več kot 2/3. Ta padec pridelka tobaka je posledica pojava in hudega divjanja tobačne peronospre lansko leto. Od vseh evropskih držav je bila Italija najbolj prizadeta takoj za njo pa Jugoslavija.

ŽENA IN DOM

PRIPRAVA RAZNIH VRST SLADOLEDA

Sladoled je sladka zmes, pripravljena na osnovi mleka in sadnih sokov. Napravimo ga na ta način, da se poslužimo posebne električne priprave, v katero damo pripravljeno zmes, da zmrzne. V pripravi je namreč postavljena posebna lopatica, ki neprestano deluje s pomočjo elektrike. Vse to je seveda postavljeno v drugo posodo, v kateri se nahajajo koščki ledu in sol. Zmes, ki jo pripravimo na ognju, mora biti popolnoma ohlajena, preden jo damo v posodo. Ohlajale bomo toliko časa, dokler ne bo zmes dobila znano obliko sladoleda. Med ohlajanjem morate paziti, da vam sol ne uide v sladoled, ker bi v tem primeru postal neokusen. Sladoled lahko ponudimo na majhnih krožnikih ali v nalašč pripravljenih posodicah. Spremljajo ga piškoti.

SLADOLED S KREMO (mleko in jajca): Steperemo 8 rumenjakov z 250 gr sladkorja. To zmes razredčimo z litrom vrelega mleka in dodamo nekaj vanilije. Nato damo vse skupaj na ogenj in mešamo nekaj časa. Preden damo to zmes v električni mešalnik, mora biti ta popolnoma ohlajena.

KAVNI SLADOLED: Pripravimo ga na enak način kot prvega — z razliko, da namesto vanilije damo vanj nekaj žlic kave.

COKOLADNI SLADOLED: Pripravimo ga kot

prejšnja dva, samo da mu dodamo namesto enega jajca 225 gr čokolade.

LIKERNI SLADOLED: Postopek je kot pri sladoledu s kremo. Namesto vanilije dodamo kozarec likerja: ruma.

SLADOLED S KANDITNIM SADJEM: Napravimo ga na ta način, da prvi vrsti sladoleda dodamo 150 gr kanditnega sadja, razrezanega na majhne koščke in namočenega v kirschu.

SLADOLED Z JAGODAMI: Treba je najprej pripraviti sirup s 500 gr sladkorja, razredčenega v 4 decilitrih vode. To zavrmo nekaj minut in ohladimo. Nato mu dodamo 500 gr jagod, ki jih prej zmečkamo. Dodamo nato sok ene limone in vse to postavimo v električno posodo.

SLADOLED Z MALINAMI: Po pripravi je podoben tistemu z jagodami, z razliko, da namseto teh damo prav toliko malin.

SLADOLED Z MANDELJNI: 100 gr sladkorja damo na ogenj in mu dodamo 30 gr mandeljnov, da se karamelizira. To ohladimo, zmeljemo mandeljne, vse razredčimo v litru vrelega mleka. Ostala priprava je podobna prvi.

BRESKVIN SLADOLED: Podoben je tistemu z jagodami, samo da nadomestimo slednje s 500 gr breskev.

Ondina



R. B.

Peta usode

12.

Dragica ni nič odgovorila, čeprav so jo zadnje besede pretresle. Zadržala se je, da ni vprašala, ali prihaja tovarnarjeva hči tudi sem na obiske.

»Hm, ni vse zlato, kar se sveti,« je modrovala Deli, »bogatinini so večkrat bolj nezahtovljivi kot reveži.«

Obrnila se je k tovarišici. »Vam je slabo, gospodična Dragica?« je v strahu vprašala. »Tako blede ste.«

Dragica se je zdrznila: »Da, da, seveda...« Iskala je besed. »Na nekaj sem se zmisli-la... pa morda se motim.« Gledala je skozi okno na dvorišče. Spet je vsa vznemirjena vprašala: »Tam, tisti visoki gospod, s temnimi lasmi — on je morda...« Zopet je v zadregi umolknila. Naposled je le vprašala: »Ga morda poznate?«

Deli se je vedno bolj čudila. Sledila je pogledu Dragice, a njene oči so se ustavile na nekom drugem.

»Ta je gospod Stanič. Kmalu za menoj je prišel v podjetje. Ljubezniv in miren človek.«

»Gospod Stanič,« je razočarano rekla Dragica. »Jaz sem pa mislila...« Ni nadaljevala, skoro ugriznila se je v ustnice. »Tako lahko se človek moti...«

Deli Vrhnikova ni bila prepričana o resničnosti teh besed. Ni pa več hotela spraševati, ker je opazila, da je njena tovarišica zelo vznemirjena.

—0—

Rajko Prašnik je pogledal proti mizam na restavracijskem vrtu. Vse je bilo zasedeno. Srečni ljudje so se pogovarjali na lepo razsvetljenem vrtu, ki je segal skoraj do gozda.

»Menim, da je čas za odhod; jutri me čaka precej dela,« se je obrnil k svoji spremljevalki, krasni Ani Lipičevi. Nehote je primerjal njen obraz z nekim drugim, katerega ni mogel pozabiti. Ponovno se je vprašal, čemu ni odklonil njenega vabila na ta izlet.

»Se en ples, Rajko — prosim.«

Prikimal je, kajti vedel je, kako rada pleše z njim. Ko jo je vodil proti plesišču,

se je spet zamislil, kako se je iz spoznanja z bogato tovarnarjevo hčerko razvilo tako prijateljstvo.

»Tako si še vedno nedostopen, Rajko,« je šepnila deklica, ko se je sukala z njim v lahkem plesu. »Ali ni lepo, da se je najino poznanje tako poglobilo?«

Rajko se je proti svoji volji nasmehnil. Prav iste misli so se tudi njemu porajale.

»Molčiš, Rajko,« je nadaljevala. »Pozabljaš, da so pač pota usode takšna, ki so naju združila.« Spet je prikimal, a je molčal. Ni ji hotel priznati, da ne občuti nič do nje.

»Ali odideva?« je vprašala deklica, ko sta šla spet k mizi.

Prikimal je. Še prav mu je prišlo, da mu ne bo več treba igrati neprijetne igre. Mirno je pustil, da se ga je Ani oprijela za roko.

»Kako sem vesela, Rajko, da sva se srečala in da si mi posvetil par uric svoje družbe. Prav lep večer je bil, kajne?« Skušala mu je brati z obraza, kaj misli, a je bilo že pretemno. »Kako sem srečna, da sva najino prijateljstvo potrdila s tikanjem.«

»Ne vem, Ani, če je ravno to prav,« je s premislekom odgovoril. »Moram tako govoriti, da te posvarim.«

»Posvariti me moraš, Rajko? Čemu pa? Menda pač ne misliš, da je z nama že konec?«

»Bolje bo, če se ne vidiva več, Ani.« Govoril je prav na tiho. Kar je dalje mislil, ni hotel povedati dekletu. Ljubezen med njim in Dragico naj ostane tajna. Ta skrivnost je bila sicer zanj bridka, a hotel je, da ne zve nihče zanj. Skušal se je izviti in na glas nadaljeval:

»Kaj sem jaz v primeri s tabo, Ani? Res, zaslužek imam in bi lahko preredit družino, toda...«

»Pa saj je nesmiselno govoriti o gmotnem stanju,« mu je razburjeno padla v besedo. »Nisem vendar taka, da mi je mar za bogastvo.«

»Tudi če ne, Ani, Ti si vajena živeti v udobju in bi se težko privadila, če bi se morala v čem omejiti. Zato so moje besede...«

»Jih ni niti treba izgovoriti,« mu je drugič presekala besedo. »Slišiš Rajko, o tem raje ne govoriva več.«

Nasmehnil se je, ker ni vzel njenih besed resno. Nikakor se pa ni zavedal, kako vztrajno teži bogata edinka za svojim ciljem.

—0—

Gospod Lipič je zaprl knjigo in pogledal proti ženi. Ona je listala po nekem modnem časopisu, a ni bila prav zatopljena vanj, ker je od časa do časa pogledovala skozi okno.

Zadovoljno občutje je prevzelo tovarnarja. Odkar je zadnje čase pokazal večje zanimanje za hčerko, se je ženin odnos do njega nekoliko spremenil. Ni bila več tako hladna do njega kot poprej. Ni se sicer še otesla vseh slabih lastnosti in gospodovlastnosti, a je vendar postala drugačna. To ga je veselilo.

»Že nekaj časa te opazujem, Neda,« je pretrgal molk. Zdiš se mi spremenjena.«

Nekaj sekund je minilo, preden je odgovorila:

»Res je, Vilko. Toda nekaj razmišljam.« Povesila je pogled in je komaj slišno nadaljevala: »Tudi Ani je vsa druga. Zdi se mi bolj vznemirjena; nekaj menda prikriva.«

Tovarnar Lipič je strmel predse. Vse se mu je zdelo čudno. Že dolgo se ni spominjal, da bi se z ženo razgovarjal. Drug drugemu nista dosti pomenila, srečavala sta se skoraj kot dva tuja človeka. Potem se je pripetila tista nesreča z Ani. Od tiste ga dne dalje se je žena kar spremenila. Kako srečen bi bil, če bi takšna ostala.

»Dovoli mi odkrito besedo, Neda, res, drugačna si postala in sem zato prav vesel. Vse prijazneje je v hiši. Zdi se mi kakor dober slučaj usode, da se je Ani pripetila tista nezdoda, ki je naju zbližala.«

»Nočem govoriti o sebi, Vilko. Misel na dekle me kar ne pusti. Premišljuje, kaj se je pripetilo, da je vsa drugačna.«

»Nekaj se je moralo zgoditi in zdi se mi, da celo vem kaj.«

(Dalje)

Čeprav je bila po profesorjevih izjavah starčeva izgovarjava latinščine nemogoča in je povzročala neprestane prekinitve razgovora in dolge filološke razprave z jezikoslovci iz posadke vesoljske ladje, ki so ostali tam, se je počasi le odvijala pred njimi starčeva zgodba, ki je bila prav tako fantastična kot njihov pollet v vesolje.

Pripovedoval je — in njegovo pripovedovanje je dal profesor zaradi večje gotovosti posneti še na magnetofon —:

Rodil se je nekje na atlantski obali, toda s takim imenom, kot ga je imenoval, ni bilo na zemljevidih, s katerimi je razpolagala posadka »Liberty«. Na profesorjevo prošnjo je pokazal na kraj, kjer je moralo biti nekdanje mesto New York. Oblast Srečnega sveta — tako se je zdaj očitno imenoval svet pod enotno vlado — ga je poslala študirat, ker so preizkušnje njegove inteligence pokazale, da je zelo nadarjen. Že od otroških let ga je silno mikala zgodovina, zato je postal zgodovinar. Za to se je odločil iz nepremagljivega nagiba, kakor da bi slutil, da je prav zgodovinsko področje tisto, ki krije največje skrivnosti človeškega rodu in ki mu

Povzatek iz vesolja

E. Z.

33.

lahko odgovori na vprašanja, na katera sicer ni bilo odgovorov. Pri tem pa se je zdelo, da je ravno zgodovina najbolj preprosta veda, saj je tako jasno in natančno prikazovala ves dotedanji razvoj človeškega rodu. Precej časa ni dvomil, da je vse res, kar poroča. Zaradi svoje sposobnosti je kmalu postal predavatelj v največjem centru za zgodovino in kot tak je imel prost dostop v vse zgodovinske arhive, ki so bili sicer nedostopni za ogromno večino prebivalcev Srečnega sveta. Postal je tudi šlan tajne organizacije, ki je predstavljala ogrožje oblasti Srečnega sveta. Zaradi njegove sposobnosti in zanesljivosti so ga vedno pogosteje pritegovali k reševanju zaupnih problemov, in tako se je zgodilo, da je bil imenovan tudi v odbor za »izdajanje učbenikov«, ki je bil kljub preprostem imenu eden izmed odborov, ki so urejali vse življenje človeštva.

Dalje



Bojan Pavlelić

3.

SVETOVNIH NOGOMETNIH PRVENSTEV

Se obrobne zanimivosti: Ta prireditev se je odvijala v raznih italijanskih mestih in ne samo v enem, kot v Urugvaju, kjer so vse tekme odigrali v Montevideu. Tako so eno izmed srečanj osminke finala odigrali tudi na ozemlju, kjer prebivamo Slovenci: dne 27. maja sta se v Trstu pomerili med seboj Češkoslovaška in Romunija.

3. SVETOVNO PRVENSTVO: FRANCIJA, JUNJA 1938

Svetovni prvak: ITALIJA; (2. Madžarska, 3. Brazilija, 4. Švedska).
Prijavljencev: 36. — Odstopilo: 9 (Argentina, Egipt, Japonska, Kolumbija, Kostarika, Mehika, San Salvador, Surinam in ZDA).
Udeležencev: 27 (Avstrija, Belgija, Bolgarija, Brazilija, Češkoslovaška, Estonija, Finska, Francija, Grčija, Irska, Italija, Jugoslavija, Kuba, Letonija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Nizozemska Indija, Norveška, Palestina, Poljska, Portugalska, Romunija, Švedska in Švica).
Opravljenih srečanj: 39. (21 uvrstitvenih, 18 finalnih).

IZLOČILNA IN UVRSTILNA SREČANJA

1. skupina: Estonija, Finska, Nemčija, Švedska.
Švedska — Finska 4:0
Švedska — Estonija 7:2
Finska — Nemčija 0:2
Estonija — Finska 1:0
Nemčija — Estonija 4:1
Finalista: Nemčija in Švedska.

2. skupina: Irska, Norveška.
Norveška — Irska 3:2
Irska — Norveška 3:3
Finalist: Norveška.

3. skupina: Egipt, Romunija.
Egipt odstopil.
Finalist: Romunija.

4. skupina: Portugalska, Švica.
Švica — Portugalska 2:1
Finalist: Švica.

5. skupina: Madžarska, Palestina, Grčija.
Palestina — Grčija 1:3
Grčija — Palestina 1:0
Madžarska — Grčija 11:1
Finalist: Madžarska.

6. skupina: Bolgarija, Češkoslovaška.
Bolgarija — Češkoslovaška 1:1
Češkoslovaška — Bolgarija 6:0
Finalist: Češkoslovaška.

7. skupina: Avstrija, Letonija in Litva.
Letonija — Litva 4:2
Litva — Letonija 1:5
Avstrija — Letonija 2:1
Finalist: Avstrija.

8. skupina: Belgija, Luksemburg, Nizozemska.
Nizozemska — Luksemburg 4:0
Luksemburg — Belgija 2:3
Belgija — Nizozemska 1:1
Luksemburg odstopil.
Finalista: Belgija in Nizozemska.

Zadnje svetovno prvenstvo pred drugo svetovno vojno se je že odvijalo v senci krvavih dogodkov, ki so se najavljali na obzorju. Španijo je državljanska vojna iztrgala iz kroga udeleženk velike nogometne manifestacije. Avstrija je v izločilnih borbah uspešno prestala uvrstitveni izpit, nato pa je izginila s svetovne nogometne in politične pozornice: Nemčija si jo je priključila, njene najboljše igravce pa vključila v svojo reprezentanco.

Kljub temu je bilo število prijavljenih držav rekordno visoko, le da jih je kasneje precej odstopilo. Izločilna srečanja niso prinesla velikih presenečenj. Razmeroma nepričakovano je prišel le izpad Jugoslavije, ki je sicer v tem letu dosegla več pomembnih mednarodnih uspehov.

V finalni skupini so še vedno tekmovali po sistemu neposrednega izločanja. V osminki finala je pripravila največje presenečenje Norveška, ki

9. skupina: Jugoslavija, Poljska.
Poljska — Jugoslavija 4:0
Jugoslavija — Poljska 1:0
Finalist: Poljska.

10. skupina: Kolumbija, Kostarika, Kuba, Mehika, San Salvador, Surinam.
Zaradi odstopa vseh ostalih držav:
Finalist: Kuba.

11. skupina: Argentina, Brazilija.
Argentina odstopila.
Finalist: Brazilija.

12. skupina: Japonska, Nizozemska Indija.
Japonska odstopila.
Finalist: Nizozemska Indija.

Osminka finala:
Nemčija — Švica 1:1
Švica — Nemčija 4:2
Francija — Belgija 3:1
Brazilija — Poljska 6:5
Češkoslovaška — Nizozemska 3:0
Kuba — Romunija 3:3
Kuba — Romunija 2:1
Italija — Norveška 2:1
Madžarska — Nizozemska Ind. 6:0

Četrfinale:
Madžarska — Švica 2:0
Italija — Francija 3:1
Švedska — Kuba 8:0
Brazilija — Češkoslovaška 1:1
Brazilija — Češkoslovaška 2:1

Polfinale:
Italija — Brazilija 2:1
Madžarska — Švedska 5:1

Finale za 3. mesto:
Brazilija — Švedska 4:2

Finale za 1. mesto:
Italija — Madžarska 4:2

se je šele v nadaljnjih igrah vdala svetovnemu prvaku — Italiji. Najceneje so prišli do zmage Švedi, ki so zaradi odsotnosti Avstrijcev zmagali brez borbe.

V četrtfinalu so imeli Francozi smolo. Naleteli so na močne Italijane, zaigrali s precejšnjo mero strahu ter tako zapravili lepo priložnost, da bi dosegli na domačem igrišču boljše uvrstitev.

V polfinalu so si Madžari izbojevali pot v višje kolo z visoko zmago nad Švedi. Slednji so precej razočarali, saj so le nekaj dni prej natepli Kubo z 8:0. Drugi polfinale je bil usoden za Brazilce: premagali so jih Italijani, vendar s težavo in pomočjo enajstmetrovke.

Finale je obetal prvovrstni športni užitek in gledavci res niso bili razočarani. Po razgibani igri so Italijani odpravili Madžare ter se tako na skrajno mejo približali stalni lasti Rimetjevega pokala. Toda za Italijo je pomnilo to prvenstvo vrhunec, na katerem se ni več dolgo obdržala. Naslednji dve svetovni prvenstvi sta zaradi vojne odpadli, med tem presledkom pa je začela kakovost italijanskega nogometa upadati.

4. SVETOVNO PRVENSTVO: BRAZILIJA, JUNIJ - JULIJ 1950

Svetovni prvak: URUGVAJ; (2. Brazilija, 3. Švedska, 4. Španija).
Prijavljencev: 32. — Odstopilo: 6 (Argentina, Avstrija, Belgija, Burma, Ekvador in Peru).

Udeležencev: 26 (Bolivija, Brazilija, Čile, Finska, Francija, Irska, Island, Italija, Izrael, Jugoslavija, Kuba, Luksemburg, Mehika, Paragvaj, Portugalska, Severna Irska, Sirja, Škotska, Španija, Švedska, Švica, Turčija, Urugvaj, Wales in ZDA).

Opravljenih srečanj: 48 (26 uvrstitvenih, 22 finalnih).

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Prve tekme Davisovega pokala

V nedeljo so se končale teniške tekme za osmino finala evropske cene Davisovega pokala. Sodelovalo je 28 držav, zdaj pa jih je le osem, in sicer Italija, Švedska, Nemčija, Velika Britanija, Češkoslovaška, Madžarska, Južna Afrika in Brazilija. Mnogi se čudijo, da sta Južna Afrika in Brazilija, ki sta sicer zelo močni ekipi, vključeni v evropsko cono, medtem ko bo močna Jugoslavija igrala v Ameriki.

V prvem delu tekmovalja je bilo največ zanimanja za dve tekmi, in sicer za srečanje Nemčija - Španija in SZ - Nizozemska. Nemci in Španci spadajo med najboljše igralce tenisa v Evropi in žreb je odločil, da ena teh dveh držav takoj odpade. Izid srečanja je bil zelo negotov, čeprav so strokovnjaki bili mnjenja, da bodo Nemci zmagali s tesnim izidom 3:2. In res takšen je bil tudi rezultat. Nemci Bugert, Buding in Kuhnke so premagali Santana, Coudera in Arillo. Santana, ki sodi med najboljše evropske igralce, je izgubil vse tri tekme, medtem ko se je povsem nepričakovano odlikoval Couder ter zmagal v dveh srečanjih. Odlično je igral Bunnert, ki ima tudi največ zaslug za uspeh. Nemci so v drugem delu tekmovalja, torej v osmini finala, z lahkoto premagali tudi Romune (5:0). Tudi v tem srečanju je žel mnogo odobravanja Bugert.

Rusi predstavljajo novost letošnjega Davisovega pokala. Sel 17 let rojni so se prijavili k tekam za Davisov pokal, čeprav so mladi sovjetski tenisti že prej imeli precej uspehov. Lejuš je zmagal leta 1959 na Wimbledonskem turnirju za mladince, leta 1959 in 1960 je bila Sovjetska zveza finalist mladinskega tekmovalja za pokal De Galea. Sovjetski tenisti so se dolgo skrbno pripravljali. Tenis je v SZ zelo mlada športna panoga brez mednarodnih izkušenj in prav sodelovanje v Davisovem pokalu predstavlja prvi korak v svet. V Sovjetski zvezi je registriranih 60.000 igravcev (pred vojno jih je bilo le 1200), imajo 2100 igrišč in 2000 teniških klubov. Iz tega izhaja, da postaja tenis v Sovjetski zvezi zelo priljubljen. Ko je nastopal v Moskvi Jack Kramer s svojim teniškim cirkusom, je bilo na Leninovem stadionu vsak večer nad 15.000 gledavcev. Sovjetska zveza je v prvem dvo-

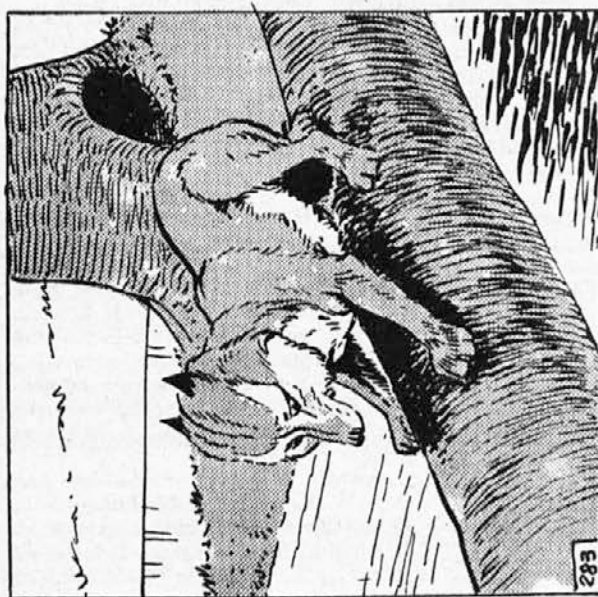
boju, proti Nizozemski, dosegla visoko zmago (5:0). Lejuš, Likačev in Sivokin so z lahkoto premagali nesprotnike. V osmini finala pa so se spoprijeli z Italijani, in sicer v Florenci. Zmagala je seveda Italija (5:0), a ruski igralci so se izkazali kot močni tenisti. Manjka jim le rutine in posebno izkušenj in čez kako leto bo brez dvoma Sovjetska zveza postala sila v tenisu. Igravci (Lejuš, Likačev, Sivokin, Mozer, Metreveli in Mdsinarišvili) so zelo mladi in zelo napadalni (po servisu letijo takoj za mrežo), ter tehnično dobro izvežbani. Bodočnosti se morajo bati Italijani, ker je za Pietrangelijem, Gardinijem in Sirolo prava vrzel. Omenjeni igralci so zelo močni, toda ostali precej zaostajajo. Italija bo po lahki zmagi nad Sovjetsko zvezo igrala z Madžarsko, ki je prej z lahkoto porazila Luksemburško (5:0) in Dansko (5:0). Gyulas, Szikszai in Katoma pa ne predstavljajo trdega oreha za Italijo, ki se bo tako uvrstila v polfinale.

Zelo zanimivo srečanje je bilo v Parizu, kjer so Južnoafrikanci Segal, Forbes in Drysdale porazili s tesnim izidom (3:2) Francoze. Darmon je osvojil obe točki, toda Pilet je izgubil obe; igra dvojice pa se je končala z zmago gostov, ker sta bila Barclay in Renavand zelo šibka. Južna Afrika, ki je v prvem srečanju z lahkoto porazila Švico (4:1), se bo spoprijela v četrt finalu z Nemčijo in tekma je zelo neodločena.

Švedska je v Bruslju z lahko premagala domačine (5:0). Lunquist in Schmidt sta preveč močna za starega Brichanta in Drossarta. Belgija pa je prej premagala Čile (4:1). Švedska se bo tako srečala s Češkoslovaško. Čehi (Javorski, Korda in Strobl) so prej premagali ekino Združenih arabskih republik (4:1), nato v Helsinkih Finsko (5:0).

Zanimiv bo tudi dvoboj Vel. Britanija, ki je premagala Avstrijo (4:1). In Brazilija, ki je izločila Monako (5:0) in Poljsko (5:0). Strokovnjaki trdijo, da Mandarino, Barnes, Fernandez in Koch ne bodo kos Kniehtu, Sangsteru, Pickardu in Wilsonu.

Do 15. julija bodo evropske države morale odigrati tudi polfinalni tekmi, po vsej verjetnosti Švedska - Nemčija in Italija - Vel. Britanija, ker bo finalno srečanje konec julija.



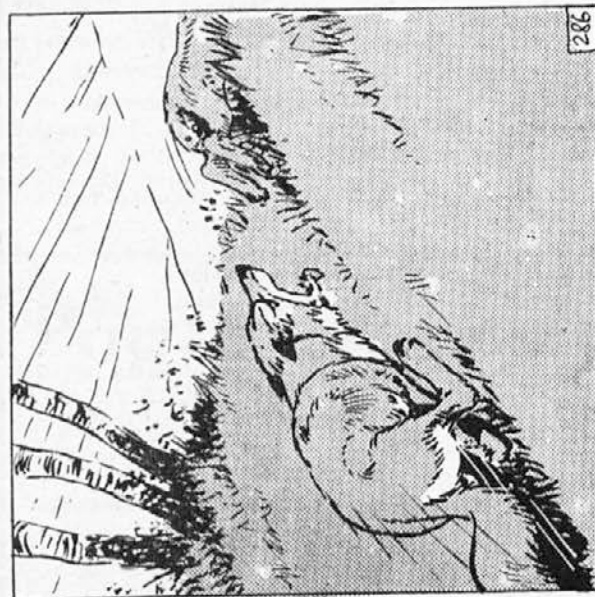
283. Prvi neuspehi Bariju niso vzeli poguma. Postal je samostojnejši in pametnejši, rasel je v pogumno mlado žival. Izgubil je otroške okrogline, rumena dlaka mu je temnela in po hrbtu se mu je zarisala široka siva proga. Kakor Kazan tudi on ni poznal strahu pred vodo. Pogumno je stopal po podrtih drevesu na drugi breg potoka.



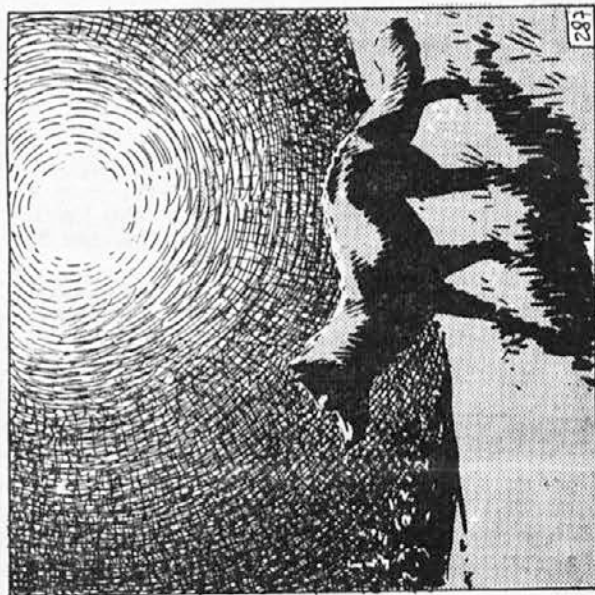
284. Prej kot so pričakovali in želeli, je Bari zrastle in ulovil svoj prvi samostojni plen. To je bila velika šoja. Bari je ne bi bil nikoli ulovil, če si ne bi ptica zlomila perutnice. Toda z njenim dolgim kljunom je imel veliko posla, preden jo je premagal. Ponosno je položil svoj plen pred noge Sivi, ki je zaskrbljena prišla za njim.



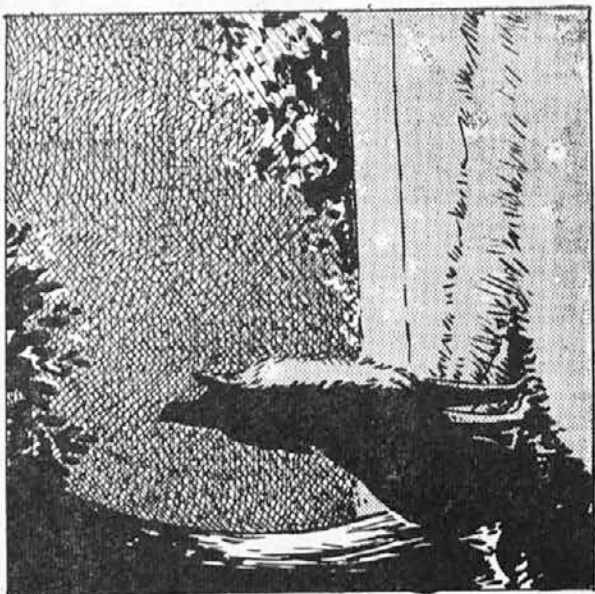
285. Od tega dne je postal lov glavno Barijevo opravilo. Naprej se je zadovoljil s skromnim plenom, z vrabci in gozdni miši. Z velikim trudom je nekoč premagal tudi hermelina. Ježevce pa je, kot da bi vedel za očeto izkušnjo, puščal le po pri miru. Na svojih pohodih se je vedno bolj oddaljeval od doma in sprva je Sivo skrbečo zanj.



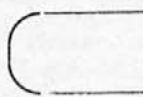
286. V tistih dneh je začutil Kazan poseben nemir. Svetle mesečne noči so v njem budile željo po potovanju. Tudi Siva je čutila željo, da bi zapustila dom pod deblo in se ob Kazanovi strani napotila v daljino. In prav v tistih dneh je odšel tudi Bari na svoj najdaljši lovski pohod. Mladi volk je ujel prvega zajčka v življenju.



287. Obležal je ob njem do mraka. Meseč je obil gozd, bila je ena tistih lepih polnih noči. Mladi volk je pogledal v mesec, potem pa je pustil svoj plen. Odšel je še dalje proč od doma in hodil vso noč. Stopal je v svoje samostojno življenje, lep in drzen mladenič, v katerem se je srečno mešala kri pogumnega psa in divje volkulje.



288. Siva je čakala ure in ure. Ko je mesec zašel in je padel na gozd sivi jutranji mrak, je sedla, obrnila svoj slepi obraz proti nebu in zateglo zalažala. Prvo žalostno lajanje po Barijevem rojstvu! Veljalo je njegovemu slovesu. Vedela je, da je Bari vzel slovo od doma in od staršev, da bodo odlej naprej hodili vsak svojo pot.



Za
naše
najmlajše

48



PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA

RIŠE:

M. MUSTER